

Prædiken til Søndag septuagesima

Matt. 25, 14-30

Det er ikke nogen sympatisk lignelse, vi skal lægge ører til i dag. Vi skal høre på, at en tjener, som satser sin chefs penge med stor risiko, bliver så rigeligt belønnet for sin risikovillighed, og at en tjener, som er forsigtig, ængstelig og værner om sin chefs betroede ejendom, bliver skammet ud og nedgjort. Hvordan kan vi som moderne mennesker 2000 år efter bruge den lignelse til noget? Vi kender mest til det med talenter fra TV-udsendelserne, der hedder ”Danmark har talent”, eller fra fodboldens talentudviklingskoler eller talentklasser i kulturskolen, hvor de dygtigste børn meget ihærdigt træner deres instrument eller stemme.

Vi bruger så godt som aldrig ordet talent i sin oprindelige betydning, nemlig en mellemstlig møntfod, og når vi taler om talent i vores dage, så taler vi i virkeligheden lige så meget om dem, som tilsyneladende ingen talenter har.

Og når vi så hører i dagens lignelse, at talenter er penge, og at det handler om at belønne pengeynglere, så er der vel grund til at være på vagt – har vi ikke lige overlevet flere generationers allerstørste finanskriser, som netop var afstedkommet af pengeynglere, spekulanter, grådighed og alt for stor

risikovillighed? Og så kommer man i kirke og skal høre på en historie om, at netop folk der forvalter betroede midler med uansvarlig adfærd, belønnes, og at den, der passer på tingene, bliver kaldt både doven og dårlig.

Den bekymrede og frygtsomme får at vide, at han skal tage sig sammen, og alligevel så hjælper det lige lidt. For selv om alle de andre tør, selv om alle de andre godt kan finde ud af at kaste sig ud i alt det vilde og nye, og selv om de andre siger, at man er en pivskid, så hjælper det intet som helst på den angst og ængstelse, som den bange føler dybt i hjertet.

Dem, der har, skal have endnu mere og dem, der er bange og forsigtige, skal fratages alt, hvad de har. Nu kan vi næsten ikke komme længere ud i uretfærdigheden og ulykken i denne her lignelse, hvis vi ser med de briller, vi plejer at se med.

Men det skal vi så heller ikke – se med de briller vi plejer at se med. Vi skal se på lignelsen og dens personer og deres handlinger, men ikke med finanskriserbriller, eller med menneskelig retfærdigheds briller. Vi skal forstå lignelsen som et klart budskab fra Gud, og budskabet lyder: ”Vær modig,

selv om du sætter det hele på spil.” Drop dine bekymringer og frygten, også selvom der kan være noget trygt ved forsigtigheden. Gør noget, i stedet for at sidde på hænderne. Lignelsens krav til os lyder: Hav mod, frygt ikke, og gå ud blandt de andre.

Vi skal handle. Helt konkret har vi nemlig noget at handle med – vi har de talenter Gud har givet os. Dem skal vi forvalte med mod, uden frygt og med den indbyggede risiko det er, at vi kan blive skuffede.

At handle er at indgå i relationer, uanset at der altid er en risiko forbundet med at indlade sig med andre mennesker. For eksempel er der kun én måde at undgå sorg på her i livet, og det er ved at låse sig inde og aldrig tale eller være sammen med andre mennesker – og så er der endda ikke en gang nogen garanti for, at man på den måde kan undgå at blive ramt af sorg...

Herrens vrede i lignelsen vækkes af, at den bange overgiver sig til frygten for Gud i stedet for at stole på Guds kærlighed og omsorg. Gud er ikke frygtelig – Gud er tillid og tro.

Meningen med hele skaberværket, med Jesu Kristi komme, hans liv, hans død og hans opstandelse er, at vi mennesker skal agere, skal handle. For kun i relationerne mellem mennesker kan vi for alvor forstå, hvad det var, Gud ville med skabningen, - kun i det der opstår mellem mennesker i fællesskab, er der glimt at evigheden.

I Anne-Lise Marstrand-Jørgensens roman, som er en gendigtning af Bibelen, og som hedder: ”Kong Salomon og Dronningen af Saba”, følger vi den forældreløse, fattige og så godt som udstødte Makida, som stikker af

fra den afrikanske landsbys fællesskab for at finde sin far og sine rødder. Den unge kvinde har intet, bliver ingenting regnet for, og hun har kun én chance for at slippe væk. Og så har Makida kun ét talent – hun er en dygtig bueskytte. Hun gør ikke, hvad der forventes af hende, nemlig at hun skal gifte sig med den mand, hun er udset til at skulle leve sammen med i et nøje tilrettelagt liv med en lang række af børnefødsler og uden mulighed for en anden vej i livet.

Men Makida graver ikke talentet ned, hun gemmer det ikke væk. Hun forvalter det, som Gud i dagens lignelse kræver det af os. Hun er vanvittigt bange, udsat og i konstant risiko for at blive slået ihjel. Men hun bruger sit talent modigt, og hun handler. Hele vejen igennem det store eventyr reddes den unge kvinde af dét ene talent og ikke mindst af sin tro. Troen på den Gud, som hun beder til er med hende og vil hende det godt. Det bliver troen, der redder hende gennem de ting, hun skal udsættes for, og dermed bliver hendes talent vekslet til nye chancer, nye talenter, nye muligheder. Til sidst bliver Makida Dronning af Saba og mor til ét af kong Salomons børn. Med kun ét talent og én chance i udgangspunktet drev hun det videre end selv de mægtigste konger, som havde alle muligheder, men som ikke forstod, at alt hvad vi har, har vi fra Gud og Gud alene, og at kun ved at bruge de gaver Gud giver os, forvalter vi vores liv til tjeneste for både Gud og medmennesket. For kun Gud høster, hvor han ikke har sået og samler, hvor han ikke har spredt. Det er ikke meningen, at vi alle skal være, eller stræbe efter at blive, dronninger eller

konger i verdens fjerne riger. Måske skal vi ikke engang være det i vores egne liv. Men vi skal bruge vores gaver – os selv – vores liv og tilværelse i det lys, at Gud ønskede noget af os. Hvis vi i stedet for ordet ”talent” sætter ”chance for livsglæde” ind, så forstår vi det måske bedre.

Så fik den første tjener i lignelsen fem chancer for livsglæde, og han gik ud og blandede sig med andre og fordoblede på den måde sine chancer. Det samme skete for den anden tjener, som kun fik to chancer for livsglæde, men som også formåede at fordoble ved at gå ud blandt andre mennesker og handle, agere, gøre noget.

Den sidste tjener fik én chance for livsglæde, men brugte den ikke – gravede den ned. Gemte den væk med forklaringen om, at det var, fordi han var bange for Gud og for Guds reaktion. Som om Gud ville blive vred over, at man tog selv, tog en chance, handlede. Og resultatet er, for den sidste tjener, en forpasset chance, et glædesløst liv uden interaktion med andre mennesker, fordi denne tjener ikke tror, at Guds gaver er til for at blive brugt, men i stedet skal gemmes væk. Uanset hvor svært det er, så skal vi prøve at overvinde vores egen medfødte frygt – både den konkrete, der kan rettes mod det ukendte, sygdom, død, adskillelse. Og den mere diffuse frygt, der kommer snigende uden mål og med.

For Gud vil ikke frygtes, han vil elskes. Gud sendte sin søn og brugte dermed sig selv i en handel, der skulle købe os fri. Fri af frygt, angst og handlingslammelse.

Sangerinden Anne Dorte Michelsen har formuleret det på sin egen måde i sangen:

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

”Bruge og bruges”, der lyder:

For jeg vil bruge og bruges.
Ja, jeg vil give meget mere,
jeg vil nå ind til den verden,
hvor glæden og smerten lever og er.
For jeg vil bruge og bruges,
fordi mit liv er så kort,
til alle dem, der tør tage det,
til den, der vil have det,
giver jeg det bort.

Gud vil bruge og bruges. Han sendte sin søn,
som også ville bruge og bruges. Vi har alle
sammen fået mindst ét talent, eller én chan-
ce for livsglæde – og i lyset af Guds kærlig-
hed skal dét talent, dén chance for livsglæ-
de, bruge og bruges.
Amen.

Pernille Vigsø Bagge

Løgstør-Aggersborg-Kornum-Løgsted

Salmer:

802, 367, 488, 714, 728 (Altergang 477)